T.B.M.M.
YENİ PARTİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 13 Kasım 2026
Sayı: 1852

- 53286

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın **Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Av. Dr. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

11 Kasım 2026 tarihinde TBMM'de gerçekleştirilen 2027 yılı bütçe görüşmelerinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının bütçe teklifinin 677 milyar 303 milyon 514 bin TL olduğu, bu bütçenin 505 milyar 270 milyon TL'lik bölümünün cari transferlerden oluştuğu açıklanmıştır.

Cari transferler, kamu kaynaklarının sosyal yardım, sosyal güvenlik, destek programları ve çeşitli kurumlara aktarılan kaynaklar yoluyla kullanıldığı önemli bir bütçe kalemidir. Ancak bu ölçekteki bir kamu kaynağının yalnızca toplam tutarının açıklanması, kamuoyunun ve TBMM'nin bütçe üzerindeki denetim görevini yerine getirmesi bakımından yeterli değildir.

Cari transferlerin hangi sosyal yardım programlarına, hangi kurumlara, hangi vakıflara, hangi hukuki dayanaklarla ve hangi ölçütlere göre dağıtılacağının ayrıntılı biçimde açıklanması gerekmektedir.

Özellikle kamu kaynaklarının vakıflara, derneklere, sivil toplum kuruluşlarına, diğer kamu kurumlarına veya özel hukuk tüzel kişilerine aktarılması söz konusu olduğunda; kaynak aktarımının amacı, yararlanıcıları, seçim kriterleri, karar mekanizması, harcama belgeleri ve sonuçlarının kamuoyuna açık olması gerekir.

Sosyal yardımların siyasi yakınlık, kişisel ilişkiler, seçmen tercihleri veya idari takdir yoluyla dağıtılması ihtimalini ortadan kaldıracak nesnel, ölçülebilir ve eşitlikçi kuralların bulunması sosyal devlet ilkesinin gereğidir.

Öte yandan 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, sosyal yardım sisteminin temel finansman mekanizmalarından biridir. Fonun gelir kaynakları arasında bütçe ödenekleri, trafik para cezalarının yarısı, gelir ve kurumlar vergisi tahsilatından aktarılan paylar, diğer fonlardan yapılan aktarımlar ve bağışlar bulunmaktadır.

3294 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde fon kaynaklarının Merkez Bankası nezdindeki fon hesabına yatırılmasına ilişkin düzenleme de bulunmaktadır. Bu nedenle fonun gelirlerinin hangi tarihlerde tahsil edildiği, hangi hesaplarda tutulduğu, ne kadarının harcandığı, ne kadarının kullanılmadan kaldığı, banka hesaplarında ne kadar nakit bulunduğu ve bu kaynakların nasıl değerlendirildiği açıklanmalıdır.

Kamuoyuna yansıyan son fon tartışmaları ve farklı fonların mali yapısına ilişkin açıklamalar da dikkate alındığında, kamu kaynaklarının yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirliğin önemi daha da artmıştır. Bir kamu kaynağının veya fonun mali yapısına ilişkin bilgiye ulaşılamaması, kaynakların kullanımına dair soru işaretlerini artırmaktadır.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde düzenlenen sosyal hukuk devleti ilkesi, 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesi, 5'inci maddesindeki devletin sosyal ve ekonomik engelleri kaldırma görevi ve 60'ıncı maddesindeki sosyal güvenlik hakkı birlikte değerlendirildiğinde, sosyal yardım kaynaklarının ayrım gözetilmeksizin, nesnel ve denetlenebilir ölçütlerle dağıtılması zorunludur.

Türkiye'nin kabul ettiği Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 13'üncü maddesinde sosyal ve tıbbi yardım, 14'üncü maddesinde sosyal refah hizmetleri, 16'ncı maddesinde ailenin sosyal, hukuksal ve ekonomik korunması, 17'nci maddesinde çocukların korunması ve 30'uncu maddesinde yoksulluk ve sosyal dışlanmaya karşı korunma hakları güvence altına alınmıştır.
Bu çerçevede sosyal yardım bütçesinin yalnızca harcanması değil, gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması, ayrımcılığın önlenmesi, sosyal hakların güçlendirilmesi ve kamu kaynaklarının etkin denetlenmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle aşağıdaki soruların cevaplandırılması gerekmektedir.

1) Sosyal yardımlaşma vakıflarının karar süreçlerinde başvuru sahiplerinin sosyal ve ekonomik durumlarının tespitinde hangi ölçütler kullanılmaktadır? Yardımların siyasi görüş, kimlik, inanç, bölge veya başka herhangi bir nedenle ayrımcılığa uğramadan dağıtılmasını sağlayan denetim mekanizmaları nelerdir?
2) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun ve Bakanlığın ilgili hesaplarının Sayıştay denetimine ilişkin 2023, 2024 ve 2025 yılı raporlarında tespit edilen bulgular nelerdir? Tespit edilen kamu zararı, mevzuata aykırılık, iç kontrol eksikliği veya kaynakların amacına uygun kullanılmamasına ilişkin bulgu var mıdır?
3) **DİYARBAKIR İİl ve ilçe sosyal** yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olması nedeniyle bu vakıfların mali işlemleri hangi kurumlar tarafından, hangi kapsamda ve hangi sıklıkla denetlenmektedir? Vakıflar Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı denetimleri arasında görev ve yetki paylaşımı nasıl yapılmaktadır?
4) Fon kaynaklarının kamu yararına, sosyal devlet ilkesine ve 3294 sayılı Kanun'un amacına uygun kullanılmasını sağlamak üzere bağımsız mali denetim, performans denetimi ve yararlanıcı bazında izleme sistemi bulunmakta mıdır?